

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішення обласної ради
від 20 лютого 2024 року № 829-VIII
(XXI сесія VIII скликання)**

**КОМПЛЕКСНА РЕГІОНАЛЬНА ПРОГРАМА
«ЯКІСНЕ ТА КОРИСНЕ ХАРЧУВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ХАРКІВЩИНИ»
НА 2024 – 2027 РОКИ**

Харків 2024

Зміст

I. Мета та завдання комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	3
II. Проблеми, на розв’язання яких спрямована комплексна регіональна програма «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	3
III. Очікувані результати від реалізації комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	4
IV. Фінансове забезпечення комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	5
V. Координація та контроль за ходом виконання комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	5
VI. Напрями діяльності та заходи комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки	6

I. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Основною метою комплексної регіональної програми «Якісне та корисне харчування у закладах Харківщини» на 2024 – 2027 роки (далі – Програма) є реалізація запровадженої в Україні Стратегії реформування системи шкільного харчування, забезпечення різноманітного, збалансованого та якісного харчування в закладах Харківської області (освіти, культури, спорту, охорони здоров'я, соціального захисту) (далі – заклади), що сприяє соціальному захисту вразливих груп населення, формуванню у громадян навичок усвідомленого вибору здорового харчування як прояву піклування про власне здоров'я та психологічний стан у критичних умовах, а також постачання безпечних та якісних продуктів харчування, покращення матеріально-технічної бази харчоблоків закладів.

Завданнями Програми є досягнення 4-х стратегічних цілей:

1. Фінансування закупівель харчових продуктів та послуг з організації харчування.
2. Відновлення та модернізація харчоблоків закладів освіти з використанням новітніх технологічних процесів, покращення показників енергоефективності та дотримання принципів системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).
3. Забезпечення органів місцевого самоврядування і закладів освіти достатнім штатом кваліфікованих працівників, які якісно та безпечно організують харчування і сприяють формуванню в учнів здорових харчових звичок.
4. Свідоме обрання українцями здорового харчування.

II. ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКИХ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Забезпечення якісними продуктами харчування та організація належних і безпечних умов харчування в сучасних закладах – один із пріоритетів державної політики. Якісне та корисне харчування забезпечує нормальний фізичний та інтелектуальний розвиток людини, запобігає багатьом хворобам, у тому числі хронічним.

Соціологічне опитування населення виявило існування проблемних питань, а саме:

- морально та фізично застаріле обладнання харчоблоків та їдалень;
- недостатня підготовленість працівників харчоблоків до реформування системи харчування;
- недостатня обізнаність населення з питань формування культури харчування та правильних харчових звичок.

Проблеми, що додалися як наслідки повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України:

- зруйновані або суттєво пошкоджені приміщення закладів, харчоблоків, брак приміщень, гостра потреба у проведенні відновлювальних та ремонтних робіт;

неможливість організувати харчування в умовах дистанційного навчання учнів через воєнний стан в Україні, активні бойові дії та постійні ракетні обстріли в Харківській області.

Актуальними проблемами залишаються неналежні умови організації якісного, безпечного, збалансованого харчування у закладах, а також відсутність звичок здорового харчування.

Причинами зазначених проблем є:

недостатність обсягів місцевих бюджетів забезпечувати виконання норм харчування в закладах;

підвищення вартості харчування, що обумовлено процесом інфляції, поруч зі зниженням платоспроможності населення;

втрата постачальників харчових продуктів або послуг з організації харчування через воєнні дії;

нестача кухарів, інших працівників харчоблоків, а також сестер медичних з дієтичного харчування для організації харчування в закладах;

відмова дітей від шкільного харчування через сформовані неправильні харчові звички.

III. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Програму розроблено з урахуванням стратегічних та операційних цілей, визначених Стратегією реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року, з метою досягнення таких результатів:

забезпечення достатнього фінансування для якісних закупівель;

зрозумілість і доступність процедури закупівель для замовників, а також механізмів впливу на постачальників харчових продуктів/послуг харчування;

зацікавленість підприємств та підприємців у роботі з закладами;

забезпечення населення (за потреби та можливості) повноцінним, безпечним та різноманітним харчуванням завдяки відновленій та модернізованій мережі харчоблоків закладів із застосуванням трьох технологічних моделей;

спроможність закладів впровадити та підтримувати дієву систему постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР);

забезпечення закладів мотивованими та професійними медичними працівниками та працівниками харчоблоків;

набуття працівниками та керівниками закладів компетентностей, сприяння формуванню навичок здорового харчування у громадян;

повноцінне, збалансоване харчування, яке відповідає затвердженим нормам;

сприяння свідомому вибору здорового харчування.

Реалізація напрямів та заходів Програми сприятиме:

посиленню ролі територіальних громад у покращенні якості харчування;

урізноманітненню харчування в закладах, його збалансованості та якості;

соціальному захисту та врахуванню потреб у харчуванні незахищених верств населення (учнів, внутрішньо переміщених осіб, осіб, що перебувають у закладах охорони здоров'я та соціального захисту);

формуванню у суспільстві розуміння залежності здоров'я і психологічного стану від якісного харчування.

Оновлений порядок харчування у закладах передбачає можливість вибору однієї з трьох технологічних моделей організації послуги:

«базова кухня» (заклад готує для свого контингенту);

«опорна кухня» (окрім приготування їжі додатково передбачає виконання функцій постачальника послуг із харчування шляхом гарячої доставки у прилеглі заклади);

«фабрика-кухня» (окреме підприємство, в якому здійснюється приготування, шокове охолодження готових страв та доставка в охолодженому вигляді до закладів).

Заклади можуть визначатися зі способами організації харчування – готувати страви у власних харчоблоках, користуватись послугами кейтерингу або аутсорсингу.

Показники досягнення мети:

рівень задоволеності харчуванням у закладах;

зміна харчових уподобань дітей шкільного віку в бік здорового й корисного харчування;

збільшення кількості осіб, які харчуються у закладах;

кількість комплексно модернізованих/відновлених харчоблоків.

IV. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Забезпечення реалізації заходів Програми здійснюватиметься за рахунок коштів обласного бюджету виходячи з його фінансових можливостей, а також державного бюджету, бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад (за згодою).

V. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координація заходів Програмою покладається на Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації.

Реалізація Програми забезпечується Харківською обласною державною (військовою) адміністрацією. Контроль за виконанням Програми здійснюється Харківською обласною радою.

Виконавці заходів, визначені Програмою, інформують щороку до 30 грудня Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації про виконання відповідних заходів Програми.

Узагальнену інформацію про хід виконання Програми Харківська обласна державна (військова) адміністрація надає до Харківської обласної ради щороку до 30 січня.

VI. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАХОДИ ПРОГРАМИ

№	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Термін виконання заходу	Виконавці	Джерела та обсяги фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн, у тому числі за роками:				Очікуваний результат
						2024	2025	2026	2027	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Організація рівного доступу здобувачів освіти до якісного харчування, спроможність органів місцевого самоврядування в забезпеченні здорового та збалансованого харчування	Моніторинг стану впровадження реформи харчування в закладах освіти	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області»	Не потребує	0	0	0	0	Підготовка звітних матеріалів
2	Надання рекомендацій для проведення тендерних процедур на постачання продукції та сировини в установленому порядку з урахуванням Методичних рекомендацій щодо методології особливостей здійснення закупівель у сфері організації	Підготовка необхідного переліку документів для постачальників харчування, необхідних для постачання у закладах освіти	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації,	Не потребує	0	0	0	0	Постачання до закладів освіти сировини та продукції належної якості

	харчування в закладах освіти									
3	Покращення роботи мережі їдалень та харчоблоків шляхом безумовного виконання нормативних вимог з їхнього облаштування та утримання, модернізація матеріально-технічної бази опорних закладів сільських, селищних громад та міських громад для закладів з контингентом не менше 400 осіб	Модернізація матеріально-технічної бази окремих закладів освіти та установ області (закупівля обладнання для харчоблоків) на умовах: - співфінансування 70% з обласного бюджету, 30% з бюджету сільських, селищних, міських громад, - сільські, селищні громади використовують для опорних закладів, а міські для закладів з контингентом не менше 400 осіб	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області», Департамент культури і туризму Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Департамент охорони здоров'я Харківської обласної державної (військової) адміністрації; територіальні громади	Співфінансування Обласний бюджет 70% 20160,0 Бюджет сільських, селищних, міських громад 30% 8640,0 28800,0	4270,0 1830,0 6100,0	5600,0 2400,0 8000,0	2940,0 1260,0 4200,0	7350,0 3150,0 10500,0	Забезпечення сучасним обладнанням їдалень (харчоблоків) для приготування здорового та збалансованого харчування
4	Визначення потреб закладів, зокрема щодо модернізації харчоблоків, що дасть можливість передбачити пріоритетність проектів	Проведення опитування щодо проблемних питань і потреб в організації харчування	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти	Не потребує	0	0	0	0	Визначення потреб щодо організації харчування

				області», територіальні громади						
5	Упровадження та застосування системи НАССР	1) моніторинг дотримання в закладах постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР)	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти»	Не потребує	0	0	0	0	Отримання безпечного та корисного харчування
		2) моніторинг практичного застосування процедур, заснованих на принципах системи НАССР	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти»	Не потребує	0	0	0	0	Дотримання нормативних вимог організації харчування
		3) організація проведення навчань із застосування системи НАССР	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти»	Обласний бюджет 250,0	50,0	50,0	50,0	50,0	Висококваліфікований персонал харчоблоку

6	Розвиток та посилення кадрового потенціалу	1) надання рекомендацій кухарям щодо підвищення кваліфікації на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти», заклади професійної (професійно-технічної) освіти	Не потребує	0	0	0	0	Підвищення професійної компетентності працівників їдалень
		2) підготовка здобувачів за професією «Кухар закладу освіти»	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, заклади професійної (професійно-технічної) освіти	Державний бюджет у межах відповідних кошторисних призначень	відповідно до кошторисних призначень	відповідно до кошторисних призначень	відповідно до кошторисних призначень	відповідно до кошторисних призначень	Підготовка працівників відповідно до сучасних вимог
		3) розроблення навчальних матеріалів, що відповідатимуть оновленому стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з професії «Кухар закладу освіти»	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області	Обласний бюджет 60,0	15,0	15,0	15,0	15,0	Підвищення професійної компетентності працівників їдалень закладів освіти

7	Інформування про переваги співпраці органів місцевого самоврядування із закладами професійної (професійно-технічної) освіти з питань перепідготовки кухарів	Висвітлення успішної практики співпраці органів місцевого самоврядування із закладами професійної (професійно-технічної) освіти з питань перепідготовки кухарів	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти», Департамент масових комунікацій Харківської обласної державної (військової) адміністрації	Обласний бюджет 280,0	70,0	70,0	70,0	70,0	Покращення якості підготовки кухарів
8	Навчання керівників закладів організації харчування та формування навичок здорового харчування	Сприяння залученню інститутів громадянського суспільства та міжнародних організацій до навчання керівників закладів з питань організації	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку	Не потребує	0	0	0	0	Підвищення рівня управління з організації харчування

		харчування та формування навичок здорового харчування		закладів освіти», Головне управління Держпрод-споживслужби в Харківській області, ХОЦ контролю та профілактики хвороб МОЗ України						
9	Організаційна робота щодо створення умов для забезпечення повноцінного, якісного та калорійного харчування у закладах	Організація та проведення міжвідомчих обласних та районних (міських) нарад, семінарів та тренінгів з питань організації харчування дітей та дорослих, дотримання вимог діючих санітарних норм з протиепідемічного режиму на харчоблоках закладів, поширення досвіду роботи у сфері харчування	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, КУ «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області», Головне управління Держпрод-споживслужби в Харківській області	Обласний бюджет 40,0	10,0	10,0	10,0	10,0	Отримання знань та вмінь, застосування на практиці вимог у сферах безпечності та якості харчових продуктів, дотримання вимог санітарного законодавства під час організації та проведення харчування дітей та дорослих в організованих колективах, що унеможливить виникнення
10	Забезпечення різноманітним, повноцінним та збалансованим	1) впровадження в закладах області приготування страв згідно з	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової)	Не потребує	0	0	0	0	Забезпечення різноманітним, повноцінним, безпечним

	харчуванням дітей та дорослих у закладах	оновленими збірниками рецептур		адміністрації, КУ «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області»						харчуванням
		2) надання рекомендацій щодо розроблення перспективних двотижневих меню, з урахуванням нових норм харчування, надання практичної допомоги в оформленні документації, ведення якої регламентується чинним законодавством	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, КУ «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області»	Не потребує	0	0	0	0	Якісне документальне оформлення
		3) забезпечення харчуванням дітей з особливими дієтичними потребами за рекомендаціями сімейних лікарів	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, КУ «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області», територіальні громади	Обласний бюджет Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	У межах відповідних кошторисних призначень	У межах відповідних кошторисних призначень	У межах відповідних кошторисних призначень	У межах відповідних кошторисних призначень	

		4)забезпечення харчуванням осіб, які перебувають у закладах освіти, культури, спорту, охорони здоров'я, соціального захисту	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, КУ «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку закладів освіти області», КП «Харківський комбінат харчування» Харківської обласної ради, Департамент культури і туризму Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Департамент у справах молоді та спорту Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Департамент охорони здоров'я Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Департамент соціального захисту населення Харківської обласної державної	Обласний бюджет, Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад, інші джерела фінансування, незаборонені законодавством 292000,0	43000,0	83000,0	83000,0	83000,0	Соціальний захист населення, забезпечення якісним харчуванням
--	--	---	------------------------------	---	--	---------	---------	---------	---------	---

				(військової) адміністрації						
11	Підготовка та поширення дидактичних освітніх матеріалів про принципи здорового харчування та збереження фізичного здоров'я	Розроблення, виготовлення і поширення застосування інтерактивних матеріалів для роботи з учнями (вікторини, конкурси, квести, направлені на зменшення споживання солі та цукру)	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку освіти області», КЗ «Гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради	Обласний бюджет 200,0	50,0	50,0	50,0	50,0	Формування навичок здорового харчування
12	Формування в освітньому середовищі інформаційного поля для розуміння навичок здорового харчування та збереження здоров'я шляхом застосування нових форм передачі знань (навчальні візити, майстер-класи, дегустації тощо)	1) розроблення та здійснення інтерактивних заходів щодо формування здорових харчових звичок для дітей шкільного віку: організація та проведення конкурсів серед учнів та дітей щодо культури здорового та корисного харчування (згідно з Порядком, затвердженим Харківською обласною радою)	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку освіти області», територіальні громади, заклади	Бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад	у межах відповідних кошторисних призначень	у межах відповідних кошторисних призначень	у межах відповідних кошторисних призначень	у межах відповідних кошторисних призначень	Формування культури здорового харчування

		2) запровадження щорічної відзнаки кращих практик упровадження реформи харчування серед територіальних громад області (згідно з порядком, затвердженим Харківською обласною радою)	2024 2025 2026 2027	Департамент науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Комунальна установа «Центр матеріально-технічного забезпечення соціального розвитку освіти області», Територіальні громади	Обласний бюджет; бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад 40,0	10,0	10,0	10,0	10,0	Мотивування до впровадження реформи
--	--	--	------------------------------	--	---	------	------	------	------	-------------------------------------

Фінансування за Програмою

Заходи Програми, що фінансуються	Бюджет	2024	2025	2026	2027	2024-2027
3. Модернізація матеріально-технічної бази окремих закладів освіти та установ області	обласний	4270,0	5600,0	2940,0	7350,0	20160,0
	бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад та інші джерела фінансування, не заборонені законодавством	1830,0	2400,0	1260,0	3150,0	8640,0
	Всього за п.3	6100,0	8000,0	4200,0	10500,0	28800,0
5.3. Організація проведення навчань із застосування системи НАССР	обласний	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0
6.3. Розроблення навчальних матеріалів, що відповідатимуть оновленому стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з професії «Кухар закладу освіти»	обласний	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0
7. Висвітлення успішної практики співпраці органів місцевого самоврядування із закладами професійної (професійно-технічної) освіти з питань перепідготовки кухарів	обласний	70,0	70,0	70,0	70,0	280,0
9. Організація та проведення міжвідомчих обласних та районних (міських) нарад, семінарів та тренінгів	обласний	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0
10.4. Забезпечення харчуванням осіб, які перебувають у закладах освіти, культури, спорту, охорони здоров'я, соціального захисту	обласний	43000,0	83000,0	83000,0	83000,0	292000,0
11. Розроблення, виготовлення і поширення застосування інтерактивних матеріалів для роботи з учнями	обласний	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0
12.2. Запровадження щорічної відзнаки кращих практик запровадження реформи харчування	обласний	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0
Всього	обласний	47475,0	88805,0	86145,0	90555,0	312980,0
Всього	бюджети сільських, селищних, міських територіальних громад та інші джерела фінансування, не заборонені законодавством	1830,0	2400,0	1260,0	3150,0	8640,0
Разом	усі бюджети	49305,0	91205,0	87405,0	93705,0	321620,0

Керуючий справами виконавчого
апарату обласної ради

Оксана МАЛИШЕВА